

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1909.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

XXXVIII. évfolyam 146. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 k.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, július 1.

Háborus bonyodalmak.

— július 1.

Nietzsche mondta, hogy az ember természetes állapota a háboru. S habár az egész természet a háborura vagy legalább is a harcra van berendezve, de mégis természetellenes dolog, hogy tömegek egymást mészárolják, parancsszóra embervért ontanak és egymást leöldöcséik.

Mégis vannak, akik a háborut elkerülhetetlennek, sőt szükségesnek mondják. Rámutatnak ezek a hosszú béke veszedelmeire, mondván, hogy a hosszú béke alatt a népek nyugtalansága magas fokot ér el és egy, vagy más formában kitör belőle a háborus hajlam.

Azok hirdetik ezt, akiknek érdekében van a háboru, akik ugyszólván páholyból nézik a népek véres tusáját, tudván, hogy nemcsak baj nem érheti őket, hanem hasznuk is van belőle. Így inauguráltak rettenetes és véres háborukat az utóbbi időben is magánérdekekből, mert egyes személyek és osztályok így kívánták azt. A vér göze égre kiált és nem ritkán bosszút áll azokon, akik okozták.

S most is fölbukkan a háboru réme. Politikai harcaink közepette, míg idehaza a válság izgalmi és fordulatai az összes érdeklődést lefoglalták, szinte észre sem vettük, hogy közeli szomszédságunkban háborusra fordultak az állapotok.

A fegyvereket már kovácsolják, a kardokat élesítik s a népek el lehetnek készülve arra, hogy egymás ellen vezénylik őket, parancsolván, hogy öljenek. Ki minél többet öl meg, ki minél több vért ont, annál nagyobb a dicsősége. Aki más körülmények közt embergyilkolásért hóhérkézre kerül, akit ugyanezért a tettért kiközösítenek az emberi társadalomból, vagy börtönre vetnek, azt majd kilüntetés éri, ha bestiális hajlama minél nagyobb vérengzésre kényszeríti.

A törökök és görögök fenik egymásra fegyvereiket. Törökország a krétai vizekre

hajórajt készül küldeni, hogy az ugynevezett krétai kérdést vérrel, fegyverrel, tüzrel megoldják. Minden háborus okot elkészítettek már s Törökországban vigan hordják körül a véres kardokat. Az amugy is könnyen fanatizálható török nép körében propagandát csinálnak az öldöklésnek és emberirtásnak. Mindenki szent kötelességének tartja majd meghalni, vagy ölni a harcmezőn, gondolván, hogy istennek-embernek szolgálatot tesz vele. Pedig Törökországban a háboru nem más, mint belpolitikai kérdés.

Törökország minden áron háboruba akar keveredni Görögországgal, hogy ily módon elterelje a nép figyelmét a zilált belső viszonyokról, mint ahogy az utolsó török-görög háboru is megmentette a török birodalmat a széthullástól. Most is csak egy diadalmas háboru segíthet s ettől várja a kormány a birodalmi eszme megszilárdulását,

Igy hitetik el a néppel, hogy az ő életét és a más életét feláldozni istennek és az embereknek tetsző dolog Ez a mai élet morálja.

El lehetünk készülve rá, hogy a krétai tüzfészekből hamarosan ki fognak csapni az emésztő és pusztító lángok s ha a hatalmak bizonyos érdekekből most talán el is fojtják a tüzet, csakhamar megint ki fog törni. És mi majd fejvesztetten állunk a tűzben.

Hirlapírók a Balatonon.

— A Vhosz közgyűlése. —

— július 1.

Röviden említettük már, hogy a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége az idén balatoni kirándulással kapcsolta össze évi közgyűlését. A kirándulás, mely a Balaton beható megismerését célozta, a legkitünőbb hangulatban folyt le s a hirlapírókat mindenütt lelkes szeretettel fogadták. Különösen pedig Keszthelyen, ahol gyönyörű ünnepet rendezett a derék magyar város és közönsége a hirlapírók számára.

A társaság vasárnap reggel 9 órakor indult el Budapestről Szávay Gyula elnök vezetése mellett a déli vaspálya társaság külön gyorsvonatával. A kiránduló szövetségi tagok, mintegy kétszázan, érkeztek meg Siófokra, ahol őket a vasuti állomáson Óváry Ferenc dr. országos képviselő, a Balatoni Szövetség elnöke és Várady Ferenc, Siófok fürdőbérleje fogadták.

Az igazgatóság nyomban megtartotta ülését a fürdőtelep társalgójában Szávay Gyula elnöklése mellett. A másnap Badacsonyan tartandó közgyűlés tárgyait készítettek elő és új tagokat vettek föl. Szávay Gyula indítványára elhatározták, hogy a szövetség vagyonából százezer koronát költmenezett állampapírokba fektetnek, a jövődelem felét pedig segítségekre fordítják. Az igazgatóság ez alkalommal is számos egyesületi tagnak szavazott meg kisebb-nagyobb segítséget.

Ülés után közebéd volt, amelyen lelkes felköszöntőket mondtak a szövetség vezetőségére. Szávay Gyula elnök a társaságban volt hölgyeket köszöntötte fel. Felköszöntötték Óváry Ferencet is, aki viszont a vendégeket élétette. Lakoma után a társaság egy része megtekintette Óváry Ferenc vezetése mellett a most létesített 30 holdnyi boltgárkertészetet, amelyhez Darányi miniszter 30.000 koronával járult hozzá és amely máris igen szép eredményeket tüntet föl.

Délután 3 órakor a Baross-gözsön át-rándult a társaság Almádiába, amelynek kikötőjében nagyszámu közönség és cigánymuzsika várta a társaságot. Almádi megtekintése után Balatonfűredre hajózott a társaság, ahol Lingl Valérián, a fürdő igazgatója fogadta a hirlapírókat szives szavakkal. Nevükben Szávay Gyula mondott köszönetet a szives fogadásért. Majd elzarándokoltak Kisfaludy Sándor szobrához, a melyet Szávay a szövetség nevében megkoszoruzott és az egész közönség áhitattal énekelte a Szózatot. Este Szücs és Balika ékezőhelyiségében volt a vacsora, majd reggel korán Badacsonyra hajózott a társaság a Baross-gözsön.

A társaság 10 órakor érkezett Badacsonyra s fölment a hegytetőre. A közgyűlés a Hableány-szállóban volt. A szövetség mult évi működéséről Szávay Gyula elnök számolt be. A közgyűlés egyhangulag újra őt választotta meg a szövetség elnökévé. Alelnökök lettek újra Barát Ármán kir. tanácsos, dr. Brájner Lajos, Lenkei Lajos és Tömörkény István, titkár Palócz László. Tiszteleti tagnak megválasztották Óváry Ferencet.

Az igazgatóságba Torontálból beválasztották Somfai Jánost, lapuok szerkesztőjét.

A közgyűlésről üdvözlő sürgönyt küldtek

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az utitárs.

Mihelyt az éjjeli vonat elhagyta a Charing-Cross pályaudvart, Roger Malcolm már érdeklődni kezdett a szép leány iránt, aki az első osztályú kocsiszakaszban szemközt ült vele. Tekintete szép utitársa szemébe tévedt s pajkos mosoly felvillanása: vélte ott észrevenni.

— Bocsánat, — szölt a leány — tudja ön, hogy az ujságaimon ül?

Malcolm felugrott s átnyújtotta a lapokat, melyekre csakugyan ráült anélkül, hogy ezt észrevette volna. Ezzel a jég meg volt törve. Míg a fiatalok egymással beszélgettek, a kocsi folyosóján néhányszor egy férfi sétált fel s alá s élesen szemügyre vette a párt.

Mikor az idegen már harmadszor haladt el az ajtó előtt, Malcolm elhagyta a szakaszt, miközben cigarettáról mormolt valamit. A fiatal leány sajnálattal látta távozni.

Mintegy tíz perc mulva Malcolm visszatért, de már nem látszott oly nyugodtnak, mint azelőtt volt.

— Egy detektiv utazik velünk — konstátálta, elfoglalva előbbeni helyét, miközben firkászó tekintetet vetett a leány arcába.

— Egy detektiv? Nos, önnek ez bizonyára nem okoz félelmet — válaszolt hidegen a leány, mindazonáltal félre nem érthető mozdulattal összébb fogta ruháit.

— Vajjon segítségemre akar-e lenni? — kérdezte a fiatalember. — Kissé különös óhaj ugyan idegennel szemben, de ennek az embernek a gyanuja teljesen indokolatlan. Ártatlan

vagyok, mint egy baby s letartóztatásom megölné az anyámat.

Azután nagy körülményességgel elbeszélte egy történetet, melyből egész világosan csak az tűnt ki, hogy számára életkérdés megtartani szabadságát mindaddig, míg Párisban egy tanu előállításával meg nem hiúsíthatja ellenségei tervét.

— Meggyőztem-e önt arról, — fejezte be elbeszélését — hogy méltó vagyok az ön segítségére?

— Sejtlemem sincs arról, hogy miképp lehetnék segítségére, még ha akarnám is — szölt habozva a leány.

Majd mindjárt megmondom — vágott szavába Roger. — Doverben együtt szállunk ki s mihelyt a detektiv — a neve Peters — terhemre lesz, önre hivatkozom, mire ön kijelenti, hogy becsületes embernek ismer és tudja, hogy Párisba utazom, ahol az angol követséghez osztottak be.

De akkor tudnom kellene a nevét — szölt a leány, különös tekintettel vetve a fiatal emberre.

— Valóban, erről megfeledkeztem — szölt ez. De hát ez mellékes. A követségnél van egy fiatal ember, egy régi ismerősöm, kit Roger Malcomnak hívnak. Ön már most...

— A megmenekülése érdekében azt hazudhatnám, hogy ön mr. Malcolm — vágott szavába látszólagos méltatlankodással a leány. De nyomban hozzátette:

— Am gondolkodjunk róla!

Hosszu szünet következett. Végre a fiatal leány felemelte a fejét, a hálóra mutatott és így szölt:

— Kérem, vegye csak le a börtöndömet s a kizárólag.

Malcolm leemelte mindkettőt. A leány kinyitotta a kizárólagot, abból ecsetet, palettát és festéket vett ki, azután félig háttal fordult a fiatalembernek. Néhány perc mulva felemelte a börtöndöt s Malcolm nagy betűkkel ezt a felírást olvashatta rajta: Lord Falconet, Páris, angol követség.

Lord Falconet épp annyira ismert személyiség volt, mint az angol követ maga.

— Mit segíthet rajtam ez? — kérdezte Roger.

— Ön valóban nem követhetett el rosszat, különben nem volna ilyen ostoba — vélte szánakozó tekintettel a leány. — Ön követségi attasénak akar látszani. Azt hiszem, hogy a detektiv nyomban kigyógyul, ha meglátja ezt a felírást. Különösen, ha bizonyítani fogom, hogy önt már évek óta attasénak ismerem. Ön lord Falconet iratait viszi itt magával. Majd a hajón visszaadja a börtöndöt.

Némi szünet után újra beszélgetni kezdtek. A fiatal leány kissé tartózkodóan elmondta, hogy Rhona Beatsonnak hívják, s hogy Párisba utazik, ahol nevelőnői állást kapott egy angol családnál.

Doverbe érve, Malcolm kezébe vette a börtöndöt s utitársnője oldalán a hidon át a gözös felé tartott. Ekkor valaki megérintette a vállát. A detektiv állt mögötte.

— Bocsánat. Kérem egy pillanatra. Ugy vélem, mi ismerjük egymást. Én Peters vagyok, rendőrbiztos. Szabad kérdezniem, hogy kinek tartja ön — hm, — azt a hölgyet, akivel megy?

— Kinek tartja ön?

— Sale Brixton leányzóknak, aki Marie Blanc néven szolgálatba lépett Scarborough hercegnőnél, hogy ennek ékszereit ellopja. Ez itt — tette hozzá — a hercegnő ékszeres börtöndje.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek, Darányi Ignác földmívelési miniszternek, Sztérenyi József államtitkárnak és Marx János Máv. elnök-helyettesnek a hírlapírók iránt a közgyűlés alkalmából tanúsított előzékenységekét.

A közgyűlés után a hírlapírók hajón Keszthelyre mentek, ahol a város közönsége fényes fogadtatásban részesítette a vendégeket. Az egész város lobogódiszban volt s a parton ezernyi ember lelkesen üdvözölte az újságírókat. Este gyönyörű velencei ünnep volt a Balatonon a hírlapírók tiszteletére.

Másnap reggel Hévízre mentek az újságírók s megtekintették ezt a csodás gyógyfürdőt. Déliben Reischl Vencel fürdőbérlet ebédet adott a hírlapírók tiszteletére, a melyen szintén számos felkészítő hangzott el. Ezzel a hírlapírók ünnepnapjai véget értek s a hírlapírók hazautaztak.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeltől 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

— **Földmérői jogositvány.** Az igazságügy-miniszter az 1908. évi 39. t. c. 4. §-ban nyert felhatalmazás alapján kiadott 1909. évi 40. sz. igazságügyminiszteri rendelet 4. §-a értelmében földmérői jogositvánnyal felruházta Temes, Torontál és Krassószörény vármegyék területére Krausz Adolf temesvári okleveles mérnököt.

— **A jegyzői szigorlatok.** A nagybecskereki községi és közigazgatási tanfolyam végzett hallgatói ma délelőtt kezdték meg az írásbeli szigorlatokat, melyek több napig fognak tartani. A szigorlatokat délelőttönként a vármegyeház nagyertermében tartják meg.

— **Utóállítás.** Nagybecskereken a legközelebbi utóállítást hétfőn, július hó 5-én tartják meg a Rezső-laktanyában. Az utóállítás, amelyen az összes korosztályokba tartozó állításkötelesek tartoznak jelentkezni, reggel 9 órakor kezdődik a laktanya tornatermében.

— **Gyermekek kitelepítése magyar szóra.** Már többször említést tettünk a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek legújabb szép akciójáról, amelylyel nem magyar ajkú gyermekeket a nyári szünidőre magyar városokba telepít, hogy ott alaposan el-sajátíthassák a magyar nyelvet és a szinmagyar környezetben lelküket teljesen áthassa a magyar szellem. Bár sok küzdelmet okoztak a kezdet nehézségei, mert a szülők kissé idegenkedtek, de ennek dacára sikerült az egyesületnek a vármegye különböző községeiből 33 gyermeket összehozni. Az egyes községekből a következő számmal szerepelnek a gyermekek: Nagyjécsa 12, Kisjécsa 2, Billéd 3, Perjámos 2. Eze-

ket az egyesület Makóra helyezi. Beresztóczról van 12 gyermek, Óbessenyőről 2 bolgár gyermek, akiket Szegeden helyeznek el. A gyermekek fiúk és lányok vegyesen. A kitelepítendőket az egyesület holnap indítja utnak megfelelő kísérettel s úgy Szegeden, mint Makón, az ottani tanfelügyelők megbízottai fogadják és helyezik el a gyermekeket, akik fölött a szünidőben is kellő ellenőrzést gyakorolnak. A gyermekek augusztus végéig lesznek oda, amikor az egyesület visszahozatja őket. A szülőket a havi 15 korona ellátási díjon kívül semmi sem terheli, mert az ellátási összeg másik részét, valamint a többi költségeket is az egyesület fedezi a vármegye segélyéből. A kitelepítendő gyermekek száma egyébként még növekedni fog, mert számos szülő az aratás után mintegy másfél hónapra kiadja gyermekét magyar szóra.

— **Tűzoltók mulatsága.** Megirtuk már, hogy a nagybecskereki önkéntes tűzoltó-testület f. hó 4-én délután a kincstári erdőben világpostával, műkedvelői előadással, tréfas versenyekkel egybekötött nyári mulatságot rendez. A műsor egyik érdekes pontja lesz a kuglizó-verseny, melyre Krzepelka Jenő különböző értékes díjakat tűzött ki. Az első díj egy hízó koca lesz, azonkívül nyerni lehet még ezüst szivarkatárcákat, órákat, sétatálcát, stb. Kedvezőtlen idő esetén a mulatságot f. hó 11-én tartják meg.

— **Egyházi és gazdasági építkezések a Délvidéken.** Az aradi magyar királyi államjogszá-gigazgatóság árlejtséget tartott a Torontálmegyében 18.745 kor. 25 fill. előiránnyal, Bácsmegyében 23.734 kor. 32 fill. előiránnyal, Temesmegyében 38.158 kor. 71 fill. előiránnyal és Krassó-Szörénymegyében 3119 kor. 02 fill. előiránnyal, különböző községekben teljesítendő egyházi, gazdasági és középületek építésére, valamint javítására. Torontálmegyében az árlejtsé-sek eredményeként a nagybecskereki ispánlak javítását 3869 kor. 31 fill. és a nagybecskereki templom javítását 6597 kor. 03 fillérért Hoff Nándor és Társai (Nagybecskerek), a nagyjécsai róm. kath. templom javítását 3121 kor. 14 fillérért Wolf Mátyas (Billéd), a csatádi róm. kath. templom és lelkészlak javítását 2310 kor. 22 fillérért Braun György (Csatád) nyerte el.

— **Agyonrugta a ló.** Mint Nagyikindáról jelentik, Márkov Száva ottani földmives a napokban egyik lovát vezette a kuthoz itatni. A kut mellett játszadozott 7 éves Márkov nevű fia. A kis fiu valahogy a ló közelébe került, amely úgy megrugta, hogy másnapra meghalt.

— **Két gyilkosság.** Boskov Ilia 18 éves melencei legény nemrégiben összerördült valami csekélységért Adamov Velimirrel. A szóharc-ból verekedés lett és Boskov egy nála levő késsel oly szerencsétlenül szurta meg Adamovot, hogy az néhány nap múlva meghalt.

Hasonló eset fordult elő a múlt héten Boodrán is, ahol Popov Péter ottani napszám-szintén összerördülésből kifolyólag mellbe szurta szomszédját, Sztojkov Bogdánt. A szerencsétlen ember néhány napi kínlás után

— Itt vagyunk — szöjt — s ideje, hogy valamit kieszeljünk . . .

— Amivel lerázzuk a detektivet, ugyebár? — vágott szavába a leány. — Csak egy mód van: magával visz a követségre. Hogy ott miképp szabadul meg tőlem, azt majd utközben kieszeljük.

Malcolm dühösen is belátta, hogy engedelmeskednie kell, mert a detektiv most már nem tágitott mellőlük s mikor a pár kocsiba ült, másik kocsin mérsékelt távolságból követte.

Roger Malcolm előtt táncolt a világ. Sale Brixton és zsákmánya az ő védelme alatt fog belépni ő brit felsége képviselőjének házába. Az a gyenge remény hitegette, hogy a követségén ily kora órában még senki sem lesz s a leány, ha a detektiv végre belátta tévedését és eltávo-zott, észrevétlenül kionsonhat a házból.

A bérkocsi berobogott a követség udvarába s Roger bizonyos megnyugvással látta, hogy Peters kocsija odakinn a kapu előtt megállt. Malcolm hóna alatt a nevezetes börtönddel le-szállt s a leány nagy meglepődéssel látta, hogy a kapus mély tisztelettel köszönti a fiatal-embert.

Am alig kapott bele Malcolm néhány da-dogó szóba, melyekkel a kapust arra akarta kérni, hogy a fiatal hölgyet rövid ideig szobá-jában engedje időzni, mikor a csarnok hát-teréből kilépett Lady Falconet szobaleánya s így szöjt a leányhoz:

— Ön bizonyosan miss Beatson, az új ne-velőnő. Milyad megparancsolta, hogy fogadjam és vezesselem szobájába.

A fiatal hölgy gunyos bókkal átvette a bá-muló Malcolm kezéből a börtöndöt s eltűnt a szobaleánnyal.

Headon Hill.

szintén meghalt. A nagybecskereki vizsgálóbíró-ság mindkét esetben szigorú vizsgálatot tartott s a két gyilkos ellen megtették a büntető feljelentést.

— **Agyonlőtt mezőőr.** Románkésárol jelen-tik, hogy Pavlov Tanasziet, a község egyik mezőőret agyonlőve, holtan találták a mezőn. Az eddig ismeretlen gyilkos ellen a vizsgálatot megindították.

Művészet, irodalom.

* **Ivánfi Jenő vendégszereplése.** Technikai akadályok miatt Ivánfi Jenő, a Nemzeti Színház művésze csak szombat és vasárnap fog fellépni színházunkban. Szombaton a Velencei kalmár-ban Sylockot, vasárnap pedig Oedipust játssza. Mindkét előadásra a jegyek Mangold papirkereskedésében előreválthatók. Felhívjuk közönségünk figyelmét e valóban magas művészi előadásokra, mely alkalommal a Nemzeti Színház e nagy művésze színipályájának két legnagyobb, legértékesebb alakítását fogja bemutatni.

* **Rejtelmes történet k. Irta: A. Conan Doyle.** Angol eredetiből fordította: Dr. Reich Milton Oszkár. Alig van hazánkban ma nép-szerűbb külföldi író, mint Conan Doyle. Azon kevesek közé tartozik ő, kik igazán nem szorulnak ajánlásra. Eddig azonban Conan Doylenek csak detektív regényeit ismerik nálunk s ezért véltünk szolgálatot tenni a magyar olvasó közön-ségnek, midőn a magyar nyelvbe ültettük át leg-újabb novellás kötetét, mely a kedvelt angol író tehetségét teljesen új oldalról mutatja be. A „Rejtelmes Történetek” című novellás kötet tizenhét, érdekesnél-érdekesebb elbeszélést foglal magában, melyeknek hőse azonban nem a híres detektív: Sherlock Holmes, hanem ezek szem-lyökre és tárgyakra nézve teljesen különböző elbeszélések, melyek a szerző szavaival élve nem nélkülözik a „groteszk és hátborzongató” elemet. A novellákban — mint a kötet címe is mutatja — mindig valamely rejtélyes esemény kibonyolítá-sán fáradozik a szerző, melyek az olvasó előtt első pillanatra természetfelettieknek látszanak s csak a történet végén derül ki a természetes megfejtés. A novelláskötet circa 450 oldalnyi terjedelemben igen csinos kiállításban jelenik meg. Füzve ára 4 korona. Kapható vászonba (6 kor.) és bőrbe (7 kor.) kötve is. Az utazó közönség kényelmére pedig forgalomba hoztuk öt egymástól teljesen független csinos füzetben is, füzetenként 80 filléres árban. Kapható minden könyvkereskedésben, a vasuton, valamint a kiadó-nál: Eggenberger-féle könyvkereskedés (Hoffmann és Vastagh) Budapest, IV., Kecskeméti-utca 3. szám.

Törvénytörés.

§ **Az Alexics-ügy.** A temesvári kir. ítélő-tábla tegnap egy annak idején nemesak a Dél-vidéken, hanem az egész országban is nagy fel-tűnést keltett ügyben mondott ítéletet. Alexics Vladimir dr. pancsovai orvos és szanatórium-tulajdonos ügyéről van szó, aki ízzató beszédet tartott egy oppovai lakodalmon. Megindították ellene a bünvádi eljárást, az ügyészség vádat emelt ellene a btkv. 172. §-ába ütköző ízzatás büntette miatt és a pancsovai királyi törvénytörés ezen az alapon el is ítélte két havi államfogházra és ezer korona pénzbüntetésre. Alexics felebbezett az ítélet ellen s így az ügy tegnap a temesvári tábla elé került, mely az elsőbíró-ság ítéletét helyben hagyta.

TÁVIRATOK.

A válság.

Lukács László a királynál.

Budapest, július 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson fogadta Lukács Lászlót. A kihallgatáson Lukács a királynak jelentést tett tárgyalásainak lefolyásáról és eredményéről. Hír szerint a kihallgatáson Lukács László megbízást kapott a válság további lebonyolítására, illetőleg esetleges kormány-alakításra, de erről még pozitív értesítés nincs.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, július 1. (A „Torontál” eredeti táv.) A függetlenségi és 48-as párt tegnap este Kossuth Ferenc elnöklésével értekezletet tartott, hogy Lukács László előterjesztései felett határozatot hozzon. Az értekezletet, melyen nagyszámmal je-

Kinos csönd állott be, melynek Malcolm gunyos nevetéssel vetett véget.

— Ön téved, — szöjt. — Ezt a hölgyet évek óta ismerem. A neve miss Rhona Beatson s oly szerencsés vagyok, hogy Párisba kísérhetem. Ami pedig e börtöndöt illeti, . . . ám lássa . . .

— És odatartotta eléje a felírást. — Ez — magyarázta — lord Falconet irat-börtöndje és nem a lady Scarborough ékszeres-táskája. Az én feladatam ezt sértetlenül Párisba juttatni s ha még néhány kotnyeles nem akad az utamba, a feladatomnak pontosan meg is felelek.

A detektiv látszólag megszeppenülve távo-zott, a két utitárs pedig felszállt a hajóra.

A fiatalember most kezdett rájönni, hogy valószínűleg ostobaságot követett el. Valóban Roger Malcolm volt s a párisi angol követség attasséja. Már most ilyképp Sale Brixtonnak egy visszafelé elsült hadicselével segítségére volt rablott zsákmánya megmentésében. Csak Calais közelében kereste fel ismét utitársnőjét.

— Jó, hogy jön — szöjt ez szemrehányó-lag. — A komédiát francia földön is folytattunk kell. Peters itt van a földézetten és figyel bennünket.

Malcolm ajkába harapott.

Mikor a hajó kikötött, Rogernek szükség-kép magához kellett vennie a börtöndöt, mert ha kiadta volna kezéből, ez gyanút keltett volna a detektivben, aki feltűnés nélkül követte a párt. Újból együtt szálltak tehát fel a vonatra, miköz-ben Malcolm éppen nem érzett valami különös kedvet arra, hogy szép utitársnőjét mulattassa. Meg is örült nagyon, mikor ez hátradólt az ülén és elaludt.

Így érkezett meg a vonat Párisba. Malcolm fe-

lentek meg a párt tagjai, Kossuth Ferenc hosszabb beszéddel nyitotta meg. Beszédében ismertette Lukács László ajánlatának historikumát, az intéző-bizottság állásfoglalását s hangoztatta, hogy Lukács ajánlata elfogadhatatlan. Ezután betervezte a határozati javaslatot, amely annak hangsúlyozása mellett, hogy a király küldöttjével kötelességszerű udvariassággal tárgyalni kellett, kijelenti, hogy az előterjesztett ajánlatot további tárgyalásra nem tartja alkalmasnak. A határozati javaslatot a párt minden vita nélkül egyhangu helyesléssel elfogadta.

A párt határozatát nyomban tudatták Lukács Lászlóval, aki erre azonnal Bécsbe utazott.

Lukács visszautasítása.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Lukács László ajánlatának visszautasítására vonatkozólag a függetlenségi párt hivatalos lapja a következőket írja:

„Nyilvánvaló, hogy ez az ajánlat a függetlenségi pártra nézve nemcsak elfogadhatatlan, hanem egyszerűen megalázó, mert ez már világosan azt jelenti, hogy a kormányzást a függetlenségi pártra bízni ugyan, de a párttal szemben való bizalmatlanságnak szinte demonstratív kifejezése mellett. Mert azonkívül, hogy a leglényegesebb tárcáknak hatvanhetes, vagy a gyermeket nevére, ószabadelví kezekbe juttatásával egyfelől ószabadelví kuratela alá helyeződnek a párt, másrészt az executiv hatalom lényege is kivételnek a kezéből. De lehetetlen helyzet származnék abból is, hogy a hatvanhetes miniszterelnök és pénzügyminiszter minden törekvésükben kontrakarrizozhatná a függetlenségi minisztereket egyszerűen azáltal, hogy a pártpolitika szellemében való alkotásaitól megtagadnák az anyagi fedezetet. Vagy menjünk tovább. A kabinetnek egyik legfontosabb feladata lenne a választójogi reform megvalósítása. Nos, ennek a kiváló jelentőségű reform megalkotásánál a hatvanhetes miniszterelnök és belügyminiszter könnyen megakadályozhatná azt, hogy a függetlenségi párt, mint parlamenti majoritás, a maga intencióit követhesse, már a reform parlamenti megvalósításánál is, de még inkább az életbeléptetéssel egybekötött adminisztratív munkálatoknál. Ehhez járul az is, hogy a tervezet egyáltalán nem nyújt kilátást arra, hogy a függetlenségi párt a függő kérdések dolgában közelebb vihetné törekvéseit a megvalósuláshoz. Természetes tehát, hogy a pártban Lukács ajánlata nemcsak egyhangú visszautasításra talált, hanem valóságos megütközést keltett. Tisztában van ugyanis mindenki azzal, hogy itt tulajdonképpen az ószabadelvípárt reaktiválásának az utógondolata lappang az akció mögött. Ehhez pedig a függetlenségi párt nem nyújthat segítséget.“

A képviselőház összehívása.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tudvalevő dolog, hogy a horvát képviselők Novoszel Mátyás mentelmi jogának megsértése miatt kérvényt adtak be a képviselet aláírásával a képviselőház összehívása iránt. A kérvényre Justh Gyula házelnök intézkedett, hogy a képviselőház július hó 5-én délelőtti 10 órára ülésre hívassék össze. Az ülés egyedüli tárgya Novoszel Mátyás mentelmi jogának a megsértése, de nem tartják lehetetlennek, hogy a válságban esetleg olyan fordulat történik, hogy a válságot is szavá teszik.

Bécsi hírek a függetlenségi párt határozatáról.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a függetlenségi párt határozata élénken foglalkoztatja az intéző köröket. Ezekben a körökben, mint a bécsi jelentés mondja, az a felfogás, hogy miután már a függetlenségi párt intéző-bizottsága is előbb hozott határozatot, mintsem hogy bevárta volna Lukács László tárgyalásainak befejezését, a további tárgyalás feleslegessé vált. Ugyanez a forrás mondja, hogy a király ezután a függetlenségi és 48-as pártot teljesen mellőzi s a válság megoldásánál most már egyáltalán nem veszi tekintetbe. Amint ezeknek a bécsi jelentéseknek ma reggel híre ment, Justh Gyula azonnal felkereste Kossuth Ferencet, akivel fél 12-től 2 óráig tárgyalt.

Mi lesz?

Budapest, július 1. (A „Torontál“ ered. távirata.) Lukács László akciójának a meghiusulása folytán természetesen azt találgatják politikai körökben, hogy már most mi fog következni. Erre nézve persze a legkülönbözőbb találgatások keringenek a levegőben. Egyes politikusoknak az a véleménye, hogy egy nyári miniszterium alakul, pusztán csak az ügyeknek őszig való vezetésére, azután őszkor lesz a válság érdemleges elintézése. Más híresztelések szerint Lukács, vagy Héderváry gróf elnöklésével egy 67-es kormány alakul, amely igyekezni fog pártot szerezni. Barabás Béla viszont egy újságíró előtt azt mondta, hogy azt hiszi, hogy most darabont-kormány következnek.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ eredeti táv.) A bécsi Neue Freie Presse értesülése szerint Lukács László további lépései parlamenten kívüli kormány alakítására fognak irányulni, a melynek élére valószínűleg ő, esetleg Khuen-Héderváry gróf fog kerülni. Ha ilyen parlamenten kívüli kormány alakul, az elnaponá az országgyűlést, hogy a nyarat az új választások előkészítésére használja fel. Az őszszel az új választásokkal való fegyverrel még egy utolsó kísérlet fognak tenni arra, hogy a többséget a koronának kellemes formában való kormányalakításra bírják. Ha azonban az nem sikerül, az országgyűlést csakugyan feloszlatják s kiírják az új választásokat. A homo regius kibontakozási programja — mondja tovább a Neue Freie Presse — a parlamentáris megoldások készletéből az utolsó volt. A mostani fejezet a válságban nem a békét hozza, hanem nagy és súlyos viszálykodások csiráit.

Bülow utódja.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ ered. táv.) Berlinből táviratozzák: A „Nationalzeitung“ írja: „Hogy ki lesz Bülow utóda, ez az a nagy titok, mely most mindenkit legelsősorban érdekel. Parlamenti körökben nagyon hangoztatják Monts grófnak, volt római nagykövet nevét, akinek állítólag legnagyobb kilátásai vannak a kancellárságra.“

Szerbiai események.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ eredeti táv.) Belgrádból érkező jelentések szerint Szerbiában sikerült egyelőre a kormányválságot megoldani azzal, hogy Jovanovicsot, a szkupstina volt elnökét a belügyminiszterséggel bízták meg. Prodanovics kereskedelmi miniszter megmarad állásában.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ ered. táv.) Egy másik belgrádi tudósítás arról ad hírt, hogy a szerb kormány megbizta Pacu volt pénzügyminisztert azzal, hogy a kölcsön ügyében folyó tárgyalásokat fejtesse be. Pacu e végből legközelebb Párisba utazik.

A török kormány körjegyzéke.

Budapest, július 1. (A „Torontál“ ered. táv.) Konstantinápolyból jelentik: A török kormány tegnapelőtt újabb körjegyzéket intézett összes nagyköveteihez, mely jegyzék másolatát a hatalmak itteni képviselőinek is megküldötték. A jegyzékben ki van fejezve az, hogy úgy látszik, mintha a védő hatalmak a krétaiaknak adott engedelményeket saját szerzeményüknek tekintenék, holott a porta az ellen mindig szigorúan tiltakozott, mert szuverenitásának a megsértését látta ebben. A porta kijelenti a jegyzékben, hogy a közvélemény és a kamara ezen szuverenitás megsértése miatt el van keseredve s hogy Törökország a végső szükség esetén kénytelen lesz Krétához való jogainak határozottabb formában is érvényt szerezni.

Végül a porta felhívja követeit, hogy a kormányoknak hozzák tudomására azt, hogy a porta kénytelen lesz minden olyan előterjesztést visszautasítani, amely megengedné, hogy Görögország Kréta ügyében beleszólást nyerjen.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) 26-90 — —
Rozs (uj) 19-72 — —
Zab (uj) 15-40 — —
Tengeri (juliusra) 15-18 — —
Tengeri (uj) 14 — —

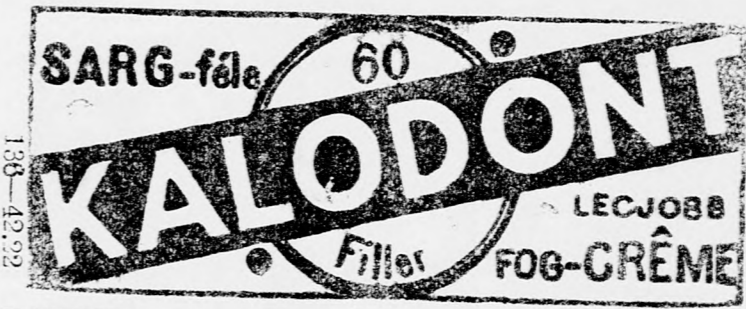
A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	32 00—33 00
„	76	30 55—31 75	80	32 30—33 10
„	77	31 65—31 95	81	32 30—33 10
„	78	31 85—32 10	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	31 05—32 35
„	76	31 00—31 35	80	33 20—33 30
„	77	31 40—31 90	81	—
„	78	31 45—31 90	82	—
Pestvidéki	74	—	78	32 00—32 10
„	75	—	79	32 30—33 65
„	76	31 55—32 25	80	32 35—33 40
„	77	32 30—31 40	81	—
Bánsági	74	—	78	32 45—33 40
„	75	—	79	32 75—33 70
„	76	31 40—31 55	80	33 30—33 10
„	77	30 95—31 50	81	33 75—33 70
Bácskai	74	—	78	31 55—32 55
„	75	—	79	32 40—32 90
„	76	31 50—31 95	80	32 45—32 10
„	77	31 50—32 05	81	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	20 35—20 75
„ középminőségű uj	—	—	—	20 15—20 55
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	17 70—18 60
„ II. rendű	—	—	—	17 10—17 —
Köles	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	17 60—18 40
„ II. rendű	—	—	—	18 05—17 65
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15 80—16 —
Korpa	—	—	—	12 70—13 00

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánrról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánrra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

**ETTI TÓDOR-FÉLE
EDDA-LISZT**

Egy a természetben található, savmentes, kizárólag a legnemesebb pálmák és maniók-növények szerveiben előforduló tápanyagból készült s a legideálisabb, legúszább és legegészségesebb tápanyag csecsemők számára.

Beható tanulmányozás és próbák után számos előkelő bécsi orvos és gyermekorvos által ajánlva.

Kapható Nagybecskereken: Rósa Béla és Deutsch Márton kereskedéseiben, továbbá Fleiner Aladárnál s a „A fehér macská”-hoz címzett fűszerkereskedésében.

588-33

2182/1909. sz. Basahid község előljárásgától.

Hirdetmény.

Basahid község előljárásgátja ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező

I drb kiselejtezett községi mén

nyilvános árverésen folyó évi július 4-én d. e. 9 órakor el fog adatni.

Basahid, 1909. évi június hó 28.

620-1.1 Szávics, jegyző.

**Szép írással
bíró leányok**

alkalmazást nyernek egy helybeli nagyobb iparvállalatnál.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

619-x.2

3770/1909. sz. A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontárvármegye törökkanizsai járáshoz tartozó Csóka községben elhalálozás folytán megüresedett jegyzői állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Ez állással 1600 kor. fizetés, szabad lakás, 200 korona uti- és 800 kor. irodai átalány és a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított munkadíjak élvezete van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy jegyzői oklevéllel és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi július 21-ig nálam adják be.

Az állás folyó évi augusztus hó 1-én elfoglalandó.

Törökkanizsa, 1909. június hó 28.

624-2.1

Micskey,
tb. főszolgabíró.

**A világ legtökéletesebb
szépitő szere**

402-20.19 a Hajós-féle arádi

Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot, bibircset, bőrvörösséget és bármely arc-tisztatlanságot.

Az elegáns hölgyközönségnek kedvenc szépitőszere. A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Diszoklevél a nagy aranyérmekkel.)

Ára egy tégelynek 1 K. Dupla nagyságu tégely 2 K. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában ARAD.

Nagybecskereken: Meikuhn Dezső ur drogueriájában.

továbbá minden nagyobb gyógyszerárában.

Bécsi élet- és járadékbiztosító intézet.

HIRDETMÉNY.

A „Bécsi élet- és járadékbiztosító intézet” tisztelettel értesíti biztosított feleit, hogy az 1908. évi külön mérleg alapján az általános nyeresemény-határozatok értelmében a folyó évben kifizetésre kerülő

nyereseményrészlet az évi tiszta díjnak 40%-át

teszi ki, mely nyeresemény f. évi július 15-től kezdve fog a jogosultaknak kifizettetni. Ezen nyereseményrészletben, mely a lejárt 3 évi gyűjtési időszak teljes nyereseményosztalékát képezi, mindazon 1884/5., 1887/88., 1890/91., 1893/94., 1896/97., 1899/1900., 1902/03., 1905/06. évben garantírozott nyereseményjogosultsággal kötött biztosítások részesülnek, melyek a nyeresemény-határozatok értelmében az idén nyereseményjogosultak.

Az illető felek erről egyenkint levélbelileg is értesítetnek. Nagybecskerek, 1909. évi június hóban.

A Bécsi élet- és járadékbiztosító intézet nagybecskereki főügynöksége

Hirtenstein M.

623-1.1

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felőzve kitűnő ízű és olesó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vanillacukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanillózására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vanillashote-t. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 shot jó vaniliának.

Minden egyes csomaghoz pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható ugyiszólván minden gyarm utáru és fűszerkereskedésben** Receptek ingyen.

17-16.12 **DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.**

947/1909. sz. Bégaszentgyörgy község előljárásgától

HIRDETMÉNY.

Bégaszentgyörgy községe 1909. évi július hó 11-én d. e. 9 órakor a község-bázában tartandó nyilvános szóbeli árverésen örökáron eladja a tulajdonát képező tégláégetőt épületekkel, teljes felszereléssel, 7 hold földdel.

Kikiáltási ár 18000 korona, melynek 10%-a óvadék gyanánt az árverés előtt lefizetendő. A tégláégető a kikiáltási áron alól nem eladó.

Közelebbi feltételek az árverés napjaig a jegyzői irodában betekintheők.

Bégaszentgyörgy, 1909. évi június 26.

622-1.1

Községi előljárásgát.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kén-szulfid gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használhatók az összes reumatikus és idegbántalmaknál. — Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamosvízfürdők. Ivó- és belégzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

32-16.7 **Az Igazgatóság.**

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.

30-x.42

1909. évi május hó 1-étől már állandóan kapható! **Magyar forrás. Huguajtó és hugasavoldó Magyar forrás.**

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, huygkó- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenó Józsóf-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapestben III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkivül mindenütt kapható.

327-100.38